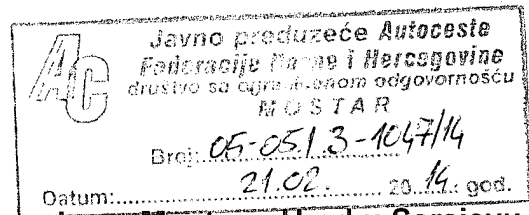

Broj: UP I 05/2-23-11-4/14 SS
Sarajevo, 18.02.2014. godine

JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Mostar – Ured u Sarajevu
Ul. Terezije 54
71000 Sarajevo

Predmet: Rješenje o okolinskoj dozvoli, dostavlja se;

U prilogu akta je Rješenje o okolinskoj dozvoli za izgradnju za projekat „Autocesta u koridoru Vc“ dionica: LOT 2 – dionica Doboju Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) - Tarčin) u ukupnoj dužini 145 km, a prema predmetnom zahtjevu.

S poštovanjem,

MINISTRICA
Branka Đurić

Dostaviti:

- JP Autoceste FBiH ured u Sarajevu
- Federalna uprava za inspekcijske poslove
- Kantonalno ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Ze-Do kantona
- Kantonalno ministarstvo za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Kantona Sarajevo
- za dokumentaciju
- arhivi

Broj: UP I 05/2-23-11-4/14 SS
Sarajevo, 18.02.2014. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, rješavajući po zahtjevu JP Autoceste Federacije BiH ured u Sarajevu za izdavanje okolinske dozvole, a na osnovu člana 68, člana 71. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03), člana 18. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. ("Službene novine Federacije BiH", br. 38/09), te člana 200. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br.2/98), donosi:

RJEŠENJE

1. Izdaje se okolinska dozvola JP Autoceste Federacije BiH ured u Sarajevu, za projekat Autocesta u koridoru Vc“dionica: LOT 2 – dionica Doboju Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) - Tarčin.

2. Okolinska dozvola se izdaje investitoru JP Autoceste Federacije BiH ured u Sarajevu, ukupna dužina trase u okviru sektora Karuše - Sarajevo jug (Tarčin) u ukupnoj dužini 145 km, koja je podijeljena na četiri sekcije:

- Karuše-Donja Gračanica
- Donja Gračanica-Kakanj
- Kakanj – Vlakovno
- Vlakovno – Tarčin.

Sekcije su podijeljene u ukupno osam dionica:

- Dionica 1. Karuše – Medakovo
- Dionica 2. Medakovo-Ozimica
- Dionica 3. Ozimica-Poprikuše
- Dionica 4. Poprikuše – Nemila
- Dionica 5. Nemila-Donja Gračanica
- Dionica 6. Donja Gračanica-Drivuša
- Dionica 7. Drivuša – Kakanj
- Dionica 8. Blažuj – Tarčin.

3. Okolinska dozvola se izdaje investitoru JP Autoceste Federacije BiH ured u Sarajevu, uz sljedeće mjere sprečavanja i smanjenja štetnih utjecaja na vode tokom izgradnje i korištenja, tako što je potrebno:

- vršiti permanentnu kontrolu u smislu eliminiranja mogućih utjecaja na vode u okviru saglasnosti koje izdaju nadležna ministarstva vodoprivrede;
- poštivati propise kojima se regulira pitanje zaštite voda i provoditi monitoring kvaliteta voda;
- predvidjeti kanalski sistem, te odjeljivač ulja i masti,
- predvidjeti raspršivanje prečišćene vode iz odjeljivača ulja i masti na površinama zemljišta bogatom vegetacijom; to se prije svega odnosi na mineralno močvarno karbonatno tlo; ovo tlo ima dobra apsorpciona svojstva

što je sa stanovišta potencijalne zagađenosti dovoljno dobar mehanizam zaštite; sve mjere koje se odnose na odvodnju voda ugraditi u skladu sa Vodoprivrednim uslovima u glavni projekat odvodnje vode sa kolovozne trake i pripadajućih vanjskih voda, sa detaljnim hidrološkim i hidrauličkim proračunima, kao i nacrtima objekata za prikupljanje, transport i disponiranje istih;

- odabrati način miniranja da se ne poremete podzemni tokovi voda;
- zaštititi površine osjetljive na eroziju sredstvima stabilizacije i biljkama koje sprječavaju eroziju;
- redovno održavati sistema odvodnje;
- ne dozvoliti skladištenje goriva i maziva duž trase ceste.

3.1. Mjere ubalazavanja uticaja na stanovništvo

U toku gradnje, specifično za svaku dionicu zasebno, na način kao je propisano u Studiji utjecaja na okoliš:

- na ispušnim cijevima svih strojeva i vozila osigurati maksimalnu ispravnost i funkcionalnost sistema sagorijevanja pogonskog goriva; ugraditi filtere za odvajanje čađi;
- pri miniranju za iskope odabrati tip eksploziva koji ima najmanje štetne uticaje na okoliš; primjeniti tehniku milisekundnog aktiviranja minskih punjenja sa usmjerenim djelovanjem eksplozije kako bi se smanjio efekat superpozicije dinamičkih udara (vibracije, seizmike), buke i emisije prašine.
- zbog fizičke ugroženosti pri izvođenju radova iseliti stanovništvo u svrhu njihovog zbrinjavanja na adekvatne zamjenske lokacije;
- izgraditi i održavati poprečne prelaze za lokalno stanovništvo u toku gradnje;
- elaboratom o eksproprijaciji i kroz investicione programe osigurati sredstva za pravično obeštećenje, odnosno za osiguranje zamjenskih lokacija za vršenje poljoprivredne djelatnosti stanovništva.

U toku eksploatacije autoputa uticaju na stanovništvo:

- provoditi mjere zaštite od buke;
- provoditi mjera zaštite zagađenja vode, zraka i tla;
- provoditi mjere uređenja i sanacije negativnih uticaja na pejzaž.

3.2. Mjere sprečavanja ispuštanja zagađujućih materija u zrak

U toku gradnje:

- na ispušnim cijevima svih strojeva i vozila sa dizel-motorima ugraditi filtere za odvajanje čađi;
- osigurati maksimalnu ispravnost i funkcionalnost sistema sagorijevanja pogonskih goriva i koristiti gorivo sa garantiranim standardom kvaliteta;
- obarati prašinu koja je neminovna pri gradnji kvašenjem-prskanjem kolovoznih i operativnih površina;
- zvučni zidovi ujedno, pored buke, umanjuju i difuziju emitovanih zagađujućih materija u zrak;
- projektovati vertikalne ventilacione cijevi u tunelima;
- projektovati lokalno smanjenje brzine u područjima sa visokom pozadinskom koncentracijom;
- saditi gustu vegetaciju sa puno lišća u pojasu između puta i naselja;
- izabrati eksploziv za miniranje koji ima najmanji štetni uticaj na okoliš.

3.3. Mjere sprečavanja produkcije otpada tokom izgradnje i korištenja:

- sav materijal od iskopa koji neće biti odmah upotrijebljen u graditeljskim aktivnostima deponovati na za to predviđenim lokacijama zaštićenim od pojave erozije;
- kod pretakanja goriva i maziva na građevinskim slojevima koristiti zaštitne folije;
- provoditi učestalo i kontrolirano zbrinjavanje komunalnog i opasnog otpada na propisan način, odnosno zabraniti bilo kakvo privremeno ili trajno odlaganje otpadnog materijala na okolno tlo, te osigurati nepropusne kontejnere za otpad;
- zaštititi površine osjetljive na eroziju sredstvima stabilizacije i biljkama koje sprječavaju eroziju;
- otpadne masti i ulja iz odjeljivača masti i ulja zbrinuti na zakonski način.

3.4. Mjere za smanjenje štetnih uticaja na vizuelne vrijednosti prostora tokom izgradnje i korištenja:

- odstraniti plodnu zemlju i deponirati je na za to određenom mjestu;
- površine gradilišta i ostale zone privremenog utjecaja sanirati, odnosno ovisno o budućem korištenju prostora (poljoprivredne površine, prirodna vegetacija) dovesti u prvobitno stanje;
- uraditi projekat pejzažnog uređenja.

3.5. Mjere sprečavanja i smanjenje štetnih uticaja na tlo tokom pripreme i gradnje autoputa:

3.5.1. Mjere tokom pripreme i gradnje autoputa:

- podići vegetacijske pojaseve da bi se spriječila kontaminacija visoko vrijednog poljoprivrednog zemljišta;
- podići vjetrobranske pojaseve (biološki pojasevi podignuti od nisko i visokih stabala) uz autoput, cijelom trasom puta, a radi efikasne zaštite od erozije tla;
- nasip uz autoput hortikulturno obraditi u cilju osiguranja organska masa koji je dobar recipijent polutanata naročito teških metala, ali se isti ne treba koristiti u lancu ishrane životinja i ljudi;
- na dijelu trase koji prolazi poljoprivredno zemljište predvidjeti sistem odvodnje koji će oborinske vode odvesti izvan zone poljoprivrednog zemljišta;
- u zoni poljoprivrednih zemljišta ne graditi zaustavne objekte (stanice) ili ugostiteljski objekti;
- u fazi gradnje trase autoputa ili u slučaju kada se zbog regulacije vodotoka onemogućava pristup parcelama, potrebno je poduzeti odgovarajuće zahvate kojima se mora omogućiti pristup svim parcelama kako ne bi došlo do ometanja služnosti posjeda; u ove zahvate se ubraja izgradnja pristupnih puteva, izgradnja mostova i izgradnja prohodnica;
- remedijacija degradiranog zemljišta: u toku gradnje autoputa sanirati zemljište na kom su se pojavili procesi erozije, vodoležnosti, gdje su podignuti objekti za potrebe gradilišta (naselja, parkirališta, magacinski i skladišni prostor), deponije za odlaganje skinutog plodnog sloja tla i otvorena pozajmišta materijala za nasipanje;
- sve manipulacije sa naftom i njenim derivatima u procesu građenja, opskrbe mašina, neophodno je obavljati uz maksimalne mjere zaštite kako ne bi došlo do prosipanja; sva ambalaža za ulje i druge derivate nafte, mora se sakupljati i odnositi na kontrolirane deponije izvođača radova sa kojih se kontrolirano odnosi preko ovlaštenog komunalnog preduzeća;

- obavezno parkirati mašine samo na mjestima namijenjenim za parkiranja mašina, poduzeti posebne mjere zaštite od zagađenja tla uljem, naftom i naftnim derivatima; ukoliko dođe do zagađenja tla curenjem ulja ili na neki drugi način, taj sloj zemlje je ukloniti i odnijeti na deponiju;
- zabranjeno je prati mašine i vozila u zoni radova;
- prilikom izvođenja zemljanih radova humusni sloj deponirati, zaštititi od onečišćenja, te kasnije koristiti za uređenje nasipa i zelenog pojasa pored ceste;
- sve površine oštećene građevinskim radovima nakon završetka radova dovesti u prvobitno stanje ili hortikulturno urediti;
- za sva pozajmišta materijala moraju se uraditi posebni projekti rekultivacije kako bi se spriječilo degradiranje većih površina tla;
- mjere zaštite tokom korištenja svodi se na redovno održavanje sistema odvodnje, vjetrozaštitnih pojaseva i zaštitne ograde.

3.5.2. Mjere prevencije zagađenja poljoprivrednog tla:

- zabraniti upotrebu goriva koje sadrži olovo;
- obavezno koristiti katalizatore u vozilima;
- regulisati brzinu kretanja na kritičnim tačkama i u zonama intenzivne poljoprivredne proizvodnje (Agrozona I);
- zabraniti uzgoj poljoprivrednih kultura u pojasu koridora autoputa koje u jestivom dijelu akumuliraju štetne i opasne tvari (salata, špinat, luk, blitva i sl.);
- proizvodnju uzgoja kultura vršiti u kontrolisanim uslovima u neposrednoj blizini puta (staklenička i plastenička proizvodnja cvijeća i ukrasnog bilja), proizvoditi industrijsko bilje na otvorenom i ratarskih kultura (žitarica i krompira), a na većim udaljenostima voće i povrće.

3.5.3. Mjere ublažavanja zagađenja poljoprivrednog tla:

- obezbjediti prohodnosti i pristupnosti poljoprivrednim parcelama;
- provoditi remedijaciju degradiranog zemljišta;
- dekontaminirati (tehnički, hemijski i fito-melioracijski) kontaminirano zemljište;
- podići vegetacijske pojaseve.

3.6. Mjere za smanjenje negativnih uticaja na nivo buke

Tokom pripreme izgradnje i korištenja zahvata:

- u izuzetni slučajevima kada je neophodno, radove izvoditi u večernjim satima ili noću.

3.7. Mjere zaštite kulturno-historijskog naslijeđa

Na području općina kroz čije prostore prolazi koridor auto-puta Vc. LOT 2 potrebno je zaštititi kulturno-historijsko naslijeđe koje je proglašeno nacionalnim spomenicima:

- Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH zaključno sa 19. sjednicom (mart/ožujak 2005. godine);
- Privremena lista nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine (lista usvojena na 15. sjednici održanoj 14.6.2000. godine);
- Peticije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima upućene Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika (dobra privremeno zaštićena godinu dana nakon podnošenja peticije ili do donošenja konačne odluke Komisije).

- U toku gradnje potrebno je stalno **prisustvo arheologa** pri izvođenju zemljanih radova na trasi i mostovima na sljedećim dionicama:
 - 7. Drivuša-Kakanj, vodotok rijeke Bosne
 - Dionica 8a. Blažuj-Lepenica –Dionica i
 - 8b Lepenica-Tarčin, rijeka Lepenica, Bijela rijeka.

3.8. Mjere zadovoljavanja sigurnosnih i tehničkih elemenata na infrastrukturu

- izmjestiti vodove, odnosno tehničkim mjerama odvojiti (zaštititi) izolirati vodove;
- u toku gradnje osigurati saobraćajnu signalizaciju i po potrebi osigurati patrole saobraćajne policije;
- na mjestima križanja dalekovoda sa autocestom zadovoljiti sigurnosne i tehničke elemente kroz glavni projekat i prethodne radove;
- na trasama gasovoda tehnički riješiti kolizione tačke na autocesti; trase svih gasovoda potrebno je uskladiti sa usvojenom trasom autoceste.

3.9. Mjere smanjenja uticaja na floru i faunu s posebnim akcentom na lovnu divljač

- predvidjeti privremene tehničke mjere zaštite od erozije vodom (izvedba obodnih kanala, pokrivanje vještačkih kosina vodonepropusnim folijama);
- primjeniti mjere emisije čvrstih čestica, prašine i polutanata na zrak;
- obnoviti autohtono rastinje na svim površinama koje su privremeno korištene u svrhu izgradnje autoputa;
- ograditi gradilište čime se ograničava pojas negativnog uticaja;
- obezbijediti nesmetan prolaz ribljim vrstama manjim tzv. ribljim stazama;
- za ptice gnjezdarice izgraditi kućice za pravljenje gnijezda;
- postupno pripremiti životinje za etapno iseljavanje iz zone ugrženosti, ograničenim i diskretnim tehničkim aktivnostima.
- predvidjeti prijelaze i zaštitnu ogradu za životinje na sljedećim potezima autoputa: stacionaža km 6+072,546 do 7+166, 545, stacionaža km 17+465,017 do 18+304,836, stacionaža km 25+240,114 do 26+000, stacionaža km 46+388,80 do 49+122,716, stacionaža km 13+182 do 13+275,3 i stacionaža km 19+100-zaštitna ograda;
- zaštita lovne divljači na mnogim dionicama je uskraćena zbog mnoštva tunela, vijadukta i mostova tako da je potrebno smanjiti buku na najmanju moguću mjeru, svjetlo na gradilištima svesti na minimum, izmjestiti zalutale životinje na mjesta dalje od trase ili gradilišta.

3.9. Posebne mjere zaštite

Izrada plana hitne intervencije u slučaju akcidenta koji treba da sadrži najmanje sljedeće elemente:

- ukoliko dođe do havarije vozila koje nose opasni teret u praškastom ili granularnom stanju, zaustaviti promet i uputiti zahtjev specijaliziranoj službi koja treba da obavi operaciju uklanjanja opasnog tereta i asanaciju kolovoza; rasuti praškasti ili granulirani materijal se mora ukloniti sa kolovoza isključivi mehaničkim putem (vraćanjem u novu prikladnu ambalažu, čišćenjem, usisavanjem, itd.), bez ispiranja vodom;
- ukoliko dođe do havarije vozila sa tečnim opasnim materijama, odmah zaustaviti promet i alarmira nadležna služba i angažuju specijalizirane ekipe za sanaciju havarije; posuti materijal ukloniti sa kolovoza posebnim sorbentima; ukoliko je tečnost dospjela van profila i zagadila tlo sanaciju vršiti

njegovim uklanjanjem; sve materije prikupljene na ovaj način tretirati posebnim postupcima regeneracije ili deponirati na, za takve materije predviđenim odlagalištima.

4. Granične vrijednosti

4.1. Granične vrijednosti emisija zrak

Granične vrijednosti kvaliteta zraka u ambijentu trebaju biti u skladu sa Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka („Sl. novine Federacije BiH” broj 12/05).

Granične vrijednosti kvaliteta zraka u cilju zaštite zdravlja ljudi su:

Zagađujuća materija	Period uzorkovanja	Prosječna godišnja vrijednost	Visoka vrijednost
SO ₂	1 sat	90	500 (napomena 1)
SO ₂	24 sata	90	240 (napomena 2)
NO ₂	1 sat	60	300 (napomena 3)
NO ₂	24 h	60	140 (napomena 2)
PM 10	24 sata	50	100 (napomena 2)
dim	24 sata	30	60 (napomena 2)
CO	8 sati		10.000

Napomena 1: ne bi trebalo da bude prekoračena više od 24 puta u kalendarskoj godini

Napomena 2: ne bi trebalo da bude prekoračena više od 7 puta u kalendarskoj godini (98-i percentil)

Napomena 3: ne bi trebalo da bude prekoračena više od 18 puta u kalendarskoj godini

Sukladno zakonskim odredbama u navedenom Pravilniku potrebno je da operator teži ciljnim vrijednostima kvalitete zraka i da strogo vodi o prekoračenju pragova uzbunjivanja usljed pojave visokih vrijednosti zagađujućih materija u zraku

4.2. Granične vrijednosti osnovnih zagađujućih materija u vodu

Prije nego što se otpadne vode iz postrojenja za tretman otpadnih voda ispuste u površinske vode treba ih pročistiti do kvaliteta koji odgovara Uredbi o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u prirodne recipijente i sustav javne kanalizacije (Sl. novine Federacije BiH br. 4/2012).

Tabela . Granične vrijednosti emisije supstanci i parametara kvaliteta za industrijske otpadne vode

Parametar	Jedinica mjere	Granične vrijednosti emisije industrijskih otpadnih voda koje se ispuštaju u		
		površinska vodna tijela	javni kanalizacioni sistem	
1	2	3	4	
A Opći parametri				
1	Maksimalna temperatura	°C	30	40
2	pH		6,5 - 9,0	6,5 - 9,5
3	Taložive materije	ml/l	0,5	10,0
4	Ukupne suspendirane materije	mg/l	35,0	400,0
C Nutrijenti				
1	Amonijačni azot, NH ₄ -N	mg/l	10,0	40,0
2	Nitrati azot, NO ₃ -N	mg/l	10,0	50,0
3	Ukupni azot	mg/l	15,0	100,0
4	Ukupni fosfor, P	mg/l	2,0 (a)	5,0
D Organski parametri				
1	Adsorbilni organski halogeni (AOX)	mg/l	0,5	0,5
2	BPK ₅	mgO ₂ /l	25	250
3	Heksahlorbenzen (HCB)	mg/l	0,03	0,03
4	KPK-Cr	mgO ₂ /l	125	700
5	Lakohlapljivi aromatski ugljikovodici (BTX)	mg/l	0,1	1,0

6	Lakohlapljivi klorirani ugljikovodici (LKCH)	mg/l	0,1	1,0
7	Mineralna ulja	mg/l	10,0	20,0
8	Teškoahlapljive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)	mg/l	20	100
9	Ukupne površinske aktivne tvari (deterdženti i dr.)	mg/l	1,0	10,0
10	Ukupni aromatski ugljikovodici (PAH)	mg/l	0,01	0,01
11	Ukupni fenoli (C ₆ H ₅ OH)	mg/l	0,1	10,0
12	Ukupni hlorirani bifenili (PCBs)	mg/l	0,01	0,01
13	Ukupni organofosforini i karbamatni pesticidi	mg/l	0,05	0,05
14	Ukupni organohlorni pesticidi	mg/l	0,025	0,025
15	Ukupni organski ugljik (TOC)	mg/l	30,0	50,0

Napomene:

- (a) Za osjetljiva područja ova vrijednost se smanjuje na 1,0 mg/l.
- (b) Sve granične vrijednosti emisije u tabeli 5 odnose se na srednjodnevne koncentracije koje se proračunaju kao količnik ukupnog dnevnog opterećenja (mase zagađenja) i ukupnog dnevnog protoka.
- (c) Granične vrijednosti emisije za ispuštanje otpadnih voda u površinske vode koje su navedene u koloni 3 u tabeli 5 primjenjivaće se do donošenja planova upravljanja vodama vodnih područja. Po donošenju planova upravljanja vodama, svaki industrijski i privredni korisnik, koji ima vlastito postrojenje za pročišćavanje, moraće ishoditi novu vodnu dozvolu sukladno članu 11. stav (3), stav (5) i stav (6) ove uredbe.
- (d) Granične vrijednosti emisije otpadnih voda datih u koloni četiri (4) u tabeli 5 mogu se primjenjivati samo u slučaju ako se otpadne vode upuštene u javni kanalizacioni sistem odvođe na uređaj za pročišćavanje sa minimalno sekundarnim stepenom pročišćavanja. U protivnom, sva ispuštanja otpadnih industrijskih voda u javni kanalizacioni sistem moraju biti u skladu sa graničnim vrijednostima emisije datim u koloni tri (3) u tabeli 5.
- (e) Za ispuštanje otpadnih voda u sistem javne kanalizacije koje se odvođe na postrojenje za pročišćavanje otpadnih voda svaki operator postrojenja može uspostaviti strožije granične vrijednosti emisije u odnosu na vrijednosti date u koloni četiri (4) u tabeli 5 pri čemu iste ne mogu.

4.3. Granične vrijednosti buke

Na nivou Federacije BiH je donesen Zakon o zaštiti od buke ("Službene novine Federacije BiH" broj 110/12), pa se nalaže investitoru JP Autoceste Federacije BiH ured u Sarajevu da ispoštuje slijedeće vrijednosti date u tabeli:

Dozvoljeni nivoi vanjske buke u području VI:

Područje (zona)	Namjena područja	Najviši dozvoljeni nivo vanjske buke (dBA)		
		15 min Leq		Vršni nivo
		Dan	Noć	L1
VI	Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno područje bez stanova	70	70	85

5. Mjere planirane za monitoring

5.1. Monitoring kvalitete voda

Mjere u toku projektovanja i izgradnje: Prilikom projektovanja treba voditi računa o izgradnji dovoljno sistema prihvata za oborinske vode i njihovu regulaciju. Pored toga, treba voditi računa o postojećoj kanalizacionoj mreži koja se nalazi u blizini trase. Potrebno je voditi računa da ne dođe do zatrpavanja vodotoka, a tamo gdje je neophodno povremeno regulisati potoke izgradnjom adekvatnih zatvorenih kanala.

Prilikom osiguranja materijala kao što je šljunak i pijesak, čime se stvara indirektan utjecaj na vodotoke koji se ne nalaze u području trase, iskopavanje treba vršiti sa područja gdje je to već praksa i naravno na dijelovima gdje za to postoje odgovarajuće dozvole, te na zakonom regulisan način, kako se između ostalog, ne bi poremetili vodeni ekosistemi.

Sav čvrsti otpad stvoren u fazi izgradnje će biti recikliran, upotrijebljen za druge građevinske radove ili adekvatno odložen na gradsku deponiju ili alternativne površine odobrene od strane nadležne općinske službe, zavisno od dionice puta na kojoj se radovi izvode. Uvjetovano tehničkim zahtjevima, očekuje se da će novim

Idejnim projektom na području cijelog dijela trase za posipanje biti predviđen kameni agregat na širem području lokacije izvođenja radova. Iskopani materijal će se dijelom iskoristiti kod formiranja pješačkih staza ili za nivelisanje zelenih površina, a sa nadležnom općinskom službom (po potrebi i kantonalnim organima, zavisno od dionice na kojoj se izvode radovi) se treba razmotriti mjesto mogućeg odlaganja ostatka materijala, uz maksimalne mjere opreza za sprječavanje poremećaja hidrološkog režima).

U toku faze izgradnje, maksimalno će za kretanje mehanizacije biti korištena postojeća mreža putova, a treba predvidjeti i mjesta za parking.

Negativni uticaji tokom gradnje su najznačajniji na ljeđećim lokalnim izvorštima:

- Izvorište lokalnog vodovoda Tešanjka (Općina Tešanj)
- Izvorište Kilavi Dolovi, Šume i Grab (Općina Doboj-jug)
- Izvorište na području MZ Novi Šeher (općina Maglaj)
- Izvorište Jezera, Studenac, Trnčić, Orašje, Sojtovača, Ivićeva voda, Hasanbegova voda, Skakavac, Grab, Markova voda, Matina voda, Maline, Krmare, Torovi, Vučijak, Jurjevac, Brezik, Dolina, Šuma (Općina Žepče)
- Izvorište Klopče (Općina Zenica)
- Grupa izvora termalne, mineralne i termomineralne vode na području Tičića, grupa izvora MZ Hrasnice, grupa izvora MZ Slivnice, Grupa izvora MZ Dumanac, grupa izvora pitke vode MZ Tičići, izvor Lokvač, izvor Dumanovac, Crvena voda (Općina Kakanj)
- Izvor Laze, Gaj, Vukaše (Općina Kiseljak, MZ Lepenica)

Mjere u toku eksploatacije: Pored instalacije uljnih separatora dužinom cijele trase¹, radi sprječavanja nekontrolisanog horizontalnog transporta eventualnih znatnih količina štetnih tečnosti prosutih kod pojave saobraćajnih nezgoda, sistem odvodnjavanja će biti priključen na dodatne dvokomorne prihvatne retencione bazene kapaciteta dovoljnog da prihvate eventualne sadržaje istovremeno prosute iz nekoliko standardnih cisterni u uvjetima jakih padavina, sa mogućnošću odvajanja uljastih materija u slučaju prekoračenja kapaciteta uljnih separatora. Predloženi (preliminarno razmatrani) kapacitet takvih retencionih nepropusnih bazena ili laguna je 100 m³, a njihov neophodni broj i razmak bi bio naknadno utvrđen (prijedlog: na svakih 500 m). Iz ovih bazena ili laguna bi prikupljena otpadna voda i mulj, kako u normalnim, tako i u vanrednim uvjetima, nakon prirodnog procesa dozrijevanja i taloženja, zavisno od karakteristika, bili ili ispušteni u komunalnu kanalizacionu mrežu ili dodatno tretirani sredstvima za neutralizaciju ili apsorbciju (u slučaju havarija i prosipanja agresivnih materija). Cijeli sistem odvodnjavanja će se morati redovno održavati², uz sedmičnu provjeru stanja i čišćenje kanala, kao i vođenje evidencije o utvrđenom stanju i provedenim mjerama održavanja, a u slučaju vremenskih nepogoda i češće.

Očekivani vrijednosti zagađujućih materija u vodama sa kolovoza:

Materija	Jed	Dionica Karuše-Medakovo-Blažuj-Tarčin
Suspendovane materije	mg/l	100-150
Hloridi	mg/l	50-80
Sulfati	mg/l	0.04-0.07

¹ Broj i razmak slivnika, kao i kapacitet prihvatnog cijevnog sistema će biti utvrđen proračunom na osnovu podataka o prosječnoj količini padavina i veličini slivnih površina, kao i u skladu sa konfiguracijom terena, odnosno nagibom saobraćajnice na pojedinim dijelovima trase.

² Od strane/firme zadužene za održavanje putova

Ukupni fosfor	mg/l	0.4-0.8
Pogonsko gorivo	mg/l	0.005-0.008
Mineralna ulja	mg/l	0.004-0.007
Kadmium	mg/l	0.002-0.005
Hrom	mg/l	0.004-0.008
Bakar	mg/l	0.03-0.007
Gvožđe	mg/l	0.1-0.3
Olovo	mg/l	0.07-0.1
Cink	mg/l	0.1-0.2

Ispitivanje otpadnih voda vrši se na sljedeći način:

1. minimalni broj godišnjih uzorkovanja zavi od priticaja (količine) otpadnih voda i iznosi:

Protok otpadnih voda (m ³ /dan)	Broj ispitivanja u toku godine
0 - 50	4
50 - 100	6
100 - 500	8
> 500	12

2. uzorkovanje je po mogućnosti automatsko, proporcionalno protoku, a uzorci su kompozitni 8, 16 ili 24 – satni (što zavisi od vremena trajanja tehnološkog procesa), ukoliko to nije moguće treba uzimati trenutne 15-minutne uzorke i praviti kompozitne uzorke, uz evidentiranje protoke,
3. u svim uzorcima ispituju se obavezno: temperatura, pH, alkalitet, električna provodljivost, isparni ostatak, gubitak žarenjem, ukupne suspendovane materije, HPK-Cr, BPK5, NH₄-N, NO₂-N, NO₃-N, ukupni N, ukupni P, test toksičnosti, te svi specifični pokazatelji za dati subjekt, čije se tehnološke otpadne vode ispituju.

5.2. Monitoring kvalitete zraka

Za naseljena mjesta duž trase ceste potrebno je izvršiti jednokratna kontrolna mjerenja kvalitete zraka nakon puštanja u promet kompletne trase ceste. Daljnja mjerenja provoditi svakih **2 godine**. Mjerenja trebaju obuhvatiti sljedeće karakteristične parametre: SO₂, crni dim, NO₂, sediment (Pb). Mjerenja treba izvršiti ovlaštena organizacija. U slučaju da mjerenja pokažu kako su gore navedeni parametri iznad graničnih vrijednosti prema Pravilniku o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka ("Sl. novine Federacije BiH" 12/05) potrebno je naknadno odrediti dodatne mjere zaštite kvalitete zraka, kako bi se kvaliteta zraka svela na dopuštenu razinu. Učinak mjera zaštite kvalitete zraka treba provjeriti ponovljenim mjerenjima nakon njihove implementacije.

5.3. Monitoring nivoa buke

Za skupine kuća u naseljima duž trase cestee potrebno je izvršiti jednokratna kontrolna mjerenja buke nakon izgradnja i puštanja u promet kompletne predmetne dionice puta. Daljnja mjerenja provoditi svakih **3 godina**. Za mjerenja je potrebno izabrati karakteristični objekt i mjerenje izvršiti na strani objekta koja je najviše izložena buci s nove prometnice, i to u vrijeme najvećeg očekivanog prometa. U slučaju da mjerenja pokažu kako su nivoi buke iznad dopuštenih dnevnih i noćnih nivoa, koje iznose 60 dB (A) u toku dana, odnosno 50 dB (A) u toku noći, potrebno je naknadno odrediti mjere zaštite od buke, kako bi se buka svela na prihvatljiv nivo. Učinak mjera zaštite od buke treba provjeriti ponovljenim mjerenjima nakon njihove implementacije.

5.4. Monitoring kvaliteta zemljišta (tla)

Potrebno je organizirati praćenje trenda prisustva polutanata u zemljištu u blizini trase autoputa kako bi se na vrijeme uočili pokazatelji eventulanog utjecaja vezanog uz cestu u svim fazama aktivnosti. Konačnu organizaciju monitoringa i definiranje

mreže mjernih mjesta treba definirati prema uputama i suradnji sa specijaliziranim institucijama za praćenje kvalitete tla.

Također, jednom godišnje potrebno je provoditi kontrolu stanja teških metala u nadzemnim dijelovima poljodjelskih kultura, na istim udaljenostima od bankine obilazne ceste.

Kompletan monitoring uzorkovanja tla:

Nulto stanje	32 uzorka tla
U fazi gradnje	27 uzoraka tla godišnje
U fazi eksploatacije	20 uzoraka tla godišnje

U toku faze **gradnje** doći će do problema degradacije i kontaminacije zemljišta organskim polutantama i teškim metalima. Praćenje degradacije, u fazi gradnje autoputa potrebno je uvesti monitoring, odnosno praćenje stanja kroz:

- pojavu erozije usljed uklanjanja vegetacije i zasijecanja zemljišta;
- pojava vodoležnosti zbog nakupljanja slivnih i cjednih voda;
- izgradnja objekata za potrebe gradilišta (naselja, parkirališta, magacinski i skladišni prostor i sl.)
- podizanje deponija za odlaganje skinutog plodnog sloja zemljišta;
- korištenje pozajmišta materijala za nasipanje i sl.

Praćenje kontaminacije zbog korištenja građevinskih mašina i sredstava za transport građevinskih materijala te ugradnje istih, doći će do kontaminacije zemljišta usljed prosipanja ulja, maziva i goriva, a što se odražava kroz zagađenje organskih polutanata (lahke i teške frakcije ugljovodonika).

U fazi **eksploatacije** puta, biće više izražen proces kontaminacije tla. Ovaj proces će biti izražen u blizini saobraćajnice, na distancama od 0-200 m lijevo i desno od puta. Metali kao što su olovo, cink, kadmij i hrom ostaju u zemljištu duži niz godina. Polutanti ulaze u lance ishrane biljaka i životinja, a erozijom dospijevaju u druge ekosisteme, te je potrebno godišnje analizirati 20 uzoraka tla.

6. Izvještavanje

- Izvještavati Federalno ministarstvo okoliša i turizma o prikupljenim podacima na način kako je to propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Sl. novine Federacije BiH“, broj: 82/07).
- Izvještaji trebaju biti poslani najkasnije do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu izvještavanja.
- Uputa za dobijanje šifre za pristup BH PRTR šifre i uputstvo za popunjavanje baze podataka - elektronskih obrazaca za BH PRTR nalaze se na web stranici www.fmoit.gov.ba, na kartici Okolišne dozvole/Registri i izvješćivanje

7. Period važenja dozvole

Ova okolinska dozvola važi **pet godina** od dana uručenja rješenja stranci.

Obrazloženje

JP Autoceste Federacije BiH ured u Sarajevu u podnio je zahtjev broj: 01-05.1.3-7377/13, 19.12.2013 godine, za izdavanja okoliske dozvole. Uz zahtjev koji je urađen u skladu sa članom 18. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. ("Službene novine Federacije BiH", br. 38/09), dostavili su:

- Okolinsku dozvolu za projekat za projekat Autocesta u koridoru Vc" dionica: LOT 2 dionica Doboj Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) – Tarčin, u ukupnoj dužini 145 km, broj: UPI-I/03/02-23-4-51/05 SN, RT od 19.02.2009.godine, izdatu od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma;
- Vodne akte (prethodne vodne saglasnosti i vodne saglasnosti za poddionice za projekat „Autocesta u koridoru Vc“ dionica: LOT 2 dionica Doboj Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) – Tarčin, u ukupnoj dužini 145 km, izdate od strane Agencije za vodno područje rijeke Save,
- Plan upravljanja otpadom.

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju Federalno ministarstvo okoliša i turizma je ocijenilo da je u skladu sa članom 68. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03,) i članom 18. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. ("Službene novine Federacije BiH", br. 38/09) potrebno izvršiti revidiranje okolinske dozvole.

Iz dostavljene dokumentacije, Federalno ministarstvo je konstatovalo slijedeće:

- Projekat izgradnje Autocesta u koridoru Vc" dionica: LOT 2 dionica Doboj Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) – Tarčin, u ukupnoj dužini 145 km, ostalao isti – nepromijenjena;
- Da se realizacije samog projekta vrši u etapama zbog nerješanih imovinsko pravnih odnosa i nedostatka finansijskih sredstava

Razmotrivši odnosni zahtjev, cjelokupnu dokumentaciju, nalaze inspekcije, ovo Federalno ministarstvo je utvrdilo mjere i uvjete na način kako je to utvrđeno u dispozitivu rješenja.

Naime, odredbom člana 67. stav 1. Zakona o zaštiti okoliša propisane su mjere i uslovi koje operator treba ispuniti tokom rada i prestanka rada postrojenja, a koji se kao standardi moraju primijeniti prilikom izdavanja okolinske dozvole.

Obzirom da se u konkretnoj pravnoj stvari radi o projekatu „Autoceste u koridoru Vc“ dionica: LOT 2 dionica Doboj Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) – Tarčin, u ukupnoj dužini 145 km, vodilo se računa o očuvanju tla, voda, adekvatnom upravljanju otpada, zaštiti biljnog i životinjskog svijeta, mjera sigurnosti i predostrožnosti od incidentnih situacija, monitoringui izvještavanju.

Kako je ovo Federalno ministarstvo utvrdilo da "Autocesta u koridoru Vc" dionica: LOT 2 dionica Doboj Jug (Karuše) - Sarajevo (jug) – Tarčin, u ukupnoj dužini 145 km, okolinski prihvatljiva, te da svojom upotrebom neće prouzrokovati negativne uticaje na okoliš, te da neće u zakonom propisanoj mjeri ugroziti okolinu pa je na osnovu člana 71. Zakona o zaštiti okoliša odlučeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv istog nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe kod Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo rješenje u originalu ili ovjerenom prepisu.

U skladu sa Zakonom o federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine Federacije BiH", br. 43/13), tarifni broj 57 stav 3. tačka 4. podnositelj zahtjeva je uplatio 250,00 KM na budžetski račun kod UNI CREDIT Zagrebačke Banke.

Dostaviti:

- JP Autoceste FBiH ured u Sarajevu
- Federalna uprava za inspekcijske poslove
- Kantonalno ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Ze-Do kantona
- Kantonalno ministarstvo za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Kantona Sarajevo
- za dokumentaciju
- arhivi